

นี่หรือ

มรดก การท่องเที่ยวไทย

*ดร.ปริญญา ลักษิตานนท์

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเริ่มมีบทบาทและความสำคัญต่อฐานเศรษฐกิจและฐานสังคมประชากรโลก กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2507 องค์การสหประชาชาติได้จัดการประชุมระดับนานาชาติขึ้น โดยให้หัวข้อว่า “การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนานาชาติ” ที่กรุงโรม ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน ซึ่งในครั้งนั้นมีผู้เข้าร่วมการประชุมจากทุกมุมโลกถึง 600 คน จาก 84 ประเทศ เพื่อถกเถียงตีความของการท่องเที่ยวและการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนานาชาติ (2:97) ในปัจจุบันการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้เข้าประเทศเป็นอันดับหนึ่งและเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญยิ่งต่อทุกประเทศทั่วโลกในด้านการนำเงินตราเข้าประเทศ และการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การลดดุลทางการค้าระหว่างประเทศและส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ แต่สิ่งสำคัญและเป็นปัญหาหนังกอ

ของประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือไม่ก็ตาม ปัญหาหนังก็คือ การอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมเพื่อมิให้ถูกทำลายด้วยสาเหตุจากการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความตื่นตัวในปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้เริ่มต้นอย่างจริงจัง เมื่อรัฐบาลสวีเดนได้เสนอต่อองค์การสหประชาชาติถึงวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดให้มีการประชุมแก้ไขปัญหาโลกดังกล่าว โดยได้จัดตั้งโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติขึ้น (ประชุมเมื่อวันที่ 5 - 16 มิถุนายน พ.ศ. 2515) การประชุมครั้งนั้นมีผู้เข้าร่วมประชุมถึง 1,200 คนจาก 113 ประเทศและผู้ร่วมสังเกตการณ์ 1,500 คน (10:113)

สำหรับปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยที่กำลังวิกฤตและต้องรีบเร่งดำเนินการแก้ไขนั้นคือ การตัดไม้ทำลายป่า มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศและเสียง

*รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะบริหารธุรกิจ และ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลและมลพิษจากสารเคมี การฆ่า สัตว์ป่า และทำยสุดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

หลายศตวรรษที่ผ่านมาและถ้าจะพิจารณาให้เห็น ชัดขึ้นก็คือไม้ที่ทศวรรษที่ผ่านมา ปรากฏว่าสัตว์โลก นานาชนิดได้ประสบชะตากรรมโดยถูกฆ่าตาย รบกว นหรือต้องถูกย้ายถิ่นที่อยู่ไปอยู่ ณ แหล่งอื่นที่มนุษย์ไม่ สามารถไปรบกวนได้ ขบวนการลักลอบค้าสัตว์ป่า อาทิ งาช้าง แรด ปลาวาฬยักษ์ หมีแพนด้า ฯลฯ ทำให้ จำนวนสัตว์ป่าเหล่านี้ลดจำนวนลงเรื่อย ๆ แม้ว่าจะมี การออกกฎหมายคุ้มครองฉบับแล้วฉบับเล่าก็ตาม ใน กฎหมายจะมีบทลงโทษสถานหนักปานใดก็ตาม ก็มี สามารถหยุดยั้งมนุษย์ที่เต็มไปดด้วยกิเลสเพราะนอกจาก มนุษย์จะฆ่าสัตว์เหล่านี้เพื่อเป็นอาหารก็ดี นำหนัง เขา ไปประกอบเป็นสินค้าก็ดี ฆ่าเพราะเป็นภัยต่อการเพาะ ปลุกก็ดี ฆ่าเพื่อเป็นเกมส์กีฬาที่ดี (ซึ่งมนุษย์เหล่านี้หา ก็หาชนิดอื่นไม่ได้แล้วกระมัง) หรือการตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งส่งผลกระทบต่อจนถึงมหันตภัยต่อสัตว์ป่าและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอย่างยิ่งก็ดี **มนุษย์ล้วนหาเหตุผล ต่าง ๆ มาเป็นข้ออ้างของมนุษย์เพื่อความสบายใจ หรือสงบสติ ความรู้สึกทางอารมณ์และจิตใจว่า เพราะมนุษย์ต้องการอาหารและไม้เพื่อปลูกบ้าน อาศัยหรือเป็นเชื้อเพลิงเพื่อสนองต่อความอบอุ่น ของร่างกาย**

จากข้อเท็จจริงปรากฏว่าประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ ของประชากรโลก (6 : 67) ยังคงดำเนินภารกิจตัดไม้ ทำลายป่าเพื่อนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิง จำนวนประชากร โลกที่เพิ่มขึ้นย่อมทำให้ความต้องการเพิ่มทวีคูณ แต่ มหันตภัยก็มีทวีคูณเช่นกัน การตัดไม้เกิดผลกระทบอย่าง รุนแรงด้านภัยธรรมชาติ ดังที่ได้ยินกันบ่อยครั้ง อาทิ อุทกภัยน้ำท่วมที่เกิดขึ้นที่จังหวัดทางภาคใต้ของไทยซึ่ง นับว่ารุนแรงที่สุดเท่าที่เคยปรากฏ ภัยดังกล่าวอาจไม่ รุนแรงถึงปานนั้นถ้าหากไม่เกิดจากการลักลอบตัดไม้โดย ผิดกฎหมาย อุทกภัยในบังคลาเทศซึ่งเป็นประเทศเพื่อน บ้านก็มีข่าวดังไปทั่วโลก นักวิชาการคาดหมายไว้ว่าหากมี

การตัดไม้ในป่าแถบเทือกเขาหิมาลัยที่มีอยู่ในขณะนี้แล้ว ไม่เกิน 25 ปีเท่านั้น บริเวณที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ของ ประเทศอินเดีย ปากีสถาน และบังคลาเทศจะกลายเป็น ทะเลทรายแห่งใหม่บนพื้นโลก

กรณีเสียงครวญ “ทีลอสซู”

ขอยกตัวอย่างที่นำวัดกในเรื่องนี้สักนิด กล่าวคือ กรณี “ทีลอสซู” (5 : 115)

ป่าอู๋มผางถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของผืนป่าตะวันตก ที่ต่อเนื่องกับป่าห้วยขาแข้ง และป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ซึ่ง รวมเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่กว้างใหญ่ที่สุดในเอเชียอาคเนย์ เป็นต้นน้ำแม่กลองที่หล่อเลี้ยงภาคตะวันตกของประเทศ นักนิยชมธรรมชาติไทยถือว่า เป็นตัวแทนของความอุดม สมบูรณ์แห่งป่าอู๋มผาง มีน้ำตกทีลอสซูซึ่งงดงามยิ่งใหญ่ที่สุดในเมืองไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นับวันจำนวนนักท่องเที่ยวจะยิ่งเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะนักเดินป่า ที่ชอบท่องเที่ยวแบบแคมป์ปิ้ง

การเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันจะมีผลกระทบต่อการอนุรักษ์ ธรรมชาติซึ่งจะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างรวดเร็ว การ เปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้แก่

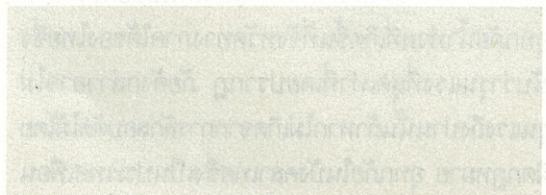
1. เส้นทาง - ลักษณะทางเดินที่ตัดใหม่หลายเส้น ทางลัดจากเส้นทางเก่าซึ่งแต่เดิมเคยเข้าทางบ้านปะละทะ และบนเส้นทางใหม่ทางกม.19 (จากถนนสายอู๋มผาง-ปะละทะ) นอกเหนือจากนี้เส้นทางรถยนต์ที่ตัดเข้าใกล้ น้ำตกสายใหม่ซึ่งตัดเข้าเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีผลต่อ การอนุรักษ์ความงามทางธรรมชาติและรบกวนการอยู่ อาศัยของสัตว์ป่าในบริเวณนั้น
2. สภาพบริเวณน้ำตก - นักท่องเที่ยวที่เพิ่ม จำนวนมากขึ้น ได้นำเอาขยะและซากที่ค้างแคมป์ทิ้งไว้โดย ไม่สนใจใยดีใด ๆ ทั้งสิ้น
3. ปริมาณน้ำตก - จากการสำรวจพบว่าปริมาณ น้ำตกได้ลดฮวบลงอย่างรวดเร็ว ย่อมหมายความว่าต้อง เกิดอะไรขึ้นอย่างแน่นอนกับแหล่งต้นน้ำที่บ้านกร้อทอ และบริเวณที่เหนือขึ้นไป

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

ผู้เขียนขอเน้นคำว่าวัฒนธรรมในที่นี้อีกคำรบหนึ่ง กล่าวคือตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติฉบับแก้ไข พ.ศ. 2486 ตีความหมายว่า วัฒนธรรมเป็นเรื่องของสังคม และสังคมหมายถึงมนุษย์ที่อยู่รวมกันอย่างเป็นระบบ ระบบของสังคมหนึ่งอาจจะรัดกุมหรือซับซ้อนกว่าระบบของอีกสังคมหนึ่ง ประเด็นสำคัญก็คือแต่ละสังคมจะต้องมีระบบอันใดอันหนึ่งตามนัยนี้สังคมมนุษย์เท่านั้นที่สามารถจะสร้างหรือมีวัฒนธรรมได้ ในประเทศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องให้ใช้แนวทางในการรักษาส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรม พุทธศักราช 2529 อันเป็นเอกสารราชการที่เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารวัฒนธรรมต้องสนใจเป็นพิเศษซึ่งได้อธิบายความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า *“วัฒนธรรมเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติ ปฏิบัติ และแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน ดังนั้นวัฒนธรรมไทยคือวิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรรกร ปรับปรุง แก้ไข จนถือว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมและแก้ไขปัญหาในสังคม”* (4 : 33)

ศิลปวัฒนธรรมถือว่าเป็นสิ่งที่สืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบัน ถือว่าเป็นสิ่งที่หวงแหน และต้องคงอยู่ตลอดกาล แต่สิ่งที่น่าเสียดายอย่างยิ่งก็คือ เด็กวัยรุ่น และคนหนุ่มคนสาวในยุคปัจจุบันทั่วไปได้เปลี่ยนแปลงทัศนคติ โน้มเอียง และอิงวัฒนธรรมชาติอื่นซึ่งบางสิ่งมีเหมาะสมที่จะนำมาปฏิบัติในสังคมหรือผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทย อย่างไรก็ตามส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรง ตัวอย่างเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (7 : 11) ได้พยายามทุกวิถีทางที่จะส่งเสริม สนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยไว้

ได้จัดการเชิญชวนนักเรียน นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากสถานศึกษาทั่วประเทศจัดนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่อง *“การอนุรักษ์มรดกไทย”* ขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย (2 เมษายน พ.ศ. 2532) ยิ่งกว่านั้นยังได้จัดกิจกรรมอันประกอบด้วย การแสดงนาฏศิลป์ไทย การสาธิตการทำขนมไทย การสาธิตการวาดรูป นิทรรศการเครื่องปั้นดินเผา หม้อเขียนสีลายบ้านเชียง เครื่องไม้แกะสลัก เสื้อผ้าไหม เหล่านี้เป็นต้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยสู่คนไทย และสู่สายตาโลก และทำที่สุดเพื่อดึงดูดให้มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามาแวะเยี่ยมประเทศไทยมากขึ้น ข้อความนี้เป็นความจริงอย่างยิ่งดังปรากฏให้เห็นชัดเจนว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยโดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมาได้เป็นตัวทำรายได้ส่งออกหลักให้กับประเทศไทย (ในปี พ.ศ. 2530 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีถึง 3.48 ล้านคน (2 : 96) และในปี พ.ศ. 2531 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีถึง 4.23 ล้านคน (12 : 1 ; 9 : 12) และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในปีศิลปหัตถกรรมไทย 2531 - 2532 (5 : 17 ; 8 : 10) (Thailand Arts and Crafts Year '88 - 89 ซึ่งเริ่มต้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2531 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2532 ก็นับเป็นกิจกรรมส่งเสริมอีกกรณีหนึ่ง กิจกรรมที่ได้ทำไปแล้วได้มีดังนี้คือ (ดูตาราง) เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถโดยสนับสนุนงานส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ และเพื่อรณรงค์ให้เกิดการเร่งรัดพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมในท้องถิ่น ตามแนวแผนการตลาดและการท่องเที่ยวไทยอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

กิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ปีศิลปหัตถกรรมไทย ได้ดำเนินการไปแล้วและอยู่ในระหว่าง
การดำเนินการดังต่อไปนี้

โครงการ	กำหนดเวลา
ประกวดคำขวัญและสัญลักษณ์ปีศิลปหัตถกรรมไทย	พ.ค. - มิ.ย. 31
จัดทำดวงตราไปรษณียากรปีศิลปหัตถกรรมไทย	มิ.ย. 31 - ก.ค. 32
ส่งเสริมให้บริษัทนำเที่ยวในประเทศจัดเที่ยวตามแหล่งผลิตศิลปหัตถกรรม	ส.ค. 31 - ส.ค. 32
เผยแพร่กิจกรรมและโครงการปีศิลปหัตถกรรมไทยให้ชาวชนบทใน ท้องถิ่นต่าง ๆ ทราบ	มิ.ย. - ธ.ค. 32
เผยแพร่ปีศิลปหัตถกรรมโดยการบรรยาย	มิ.ย. 31 - ธ.ค. 32
แต่งเพลงปีศิลปหัตถกรรมไทย	พ.ค. 31 - ธ.ค. 32
นำสื่อมวลชนไทยชมหมู่บ้านหัตถกรรม	มิ.ย. 31 - ธ.ค. 32
จัดทำสตูดิโออุปกรณ์และเผยแพร่งานปีศิลปหัตถกรรมไทย 5 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น	มิ.ย. 31 - ธ.ค. 32
โฆษณาทางสิ่งตีพิมพ์ในต่างประเทศ และจัดทำ Supplement ใน หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างประเทศ	มิ.ย. 31 - ธ.ค. 32
ร่วมงานแสดงสินค้าระหว่างประเทศ	มิ.ย. 31 - ธ.ค. 32
จัดทำ Newsletter และ Press Release 5 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น	มี.ค. 31 - ธ.ค. 32
การจัดทำ VIDEO TEXT	มิ.ย. 31 - ธ.ค. 32
จัดทำป้ายโฆษณาปีศิลปหัตถกรรมไทย หน้าทางออกสนามบินกรุงเทพฯ สนามบินภูเก็ต เชียงใหม่ และหาดใหญ่	มิ.ย. 31 - ธ.ค. 32
ประชาสัมพันธ์ปีศิลปหัตถกรรมไทย ในร้านค้าของคนไทยในต่างประเทศ	มิ.ย. 31 - ธ.ค. 32
เชิญสื่อมวลชนต่างประเทศ เพื่อการประชาสัมพันธ์	มิ.ย. 31 - ธ.ค. 32
เชิญธุรกิจหัตถกรรมพื้นบ้านและท่องเที่ยวจากต่างประเทศ เข้าชมศูนย์ หัตถกรรมตามหมู่บ้านต่าง ๆ	ส.ค. 31 - ธ.ค. 32
จัดทำ handbook และนำโรงงานและร้านค้าสินค้าหัตถกรรม	ก.ค. 31 - ธ.ค. 32

หมายเหตุ นอกจากนี้ยังมีงานที่ทางจังหวัดต่าง ๆ จัดขึ้นในปีศิลปหัตถกรรมไทยที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการอีกหลายจังหวัด และยังมีโครงการเพื่อการส่งเสริม พัฒนา และยกระดับงานศิลปหัตถกรรมในรูปแบบของการสัมมนา ฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้ไปยังท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งกระทำกันอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีศิลปหัตถกรรมไทย 2531 - 2532

แหล่งที่มา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

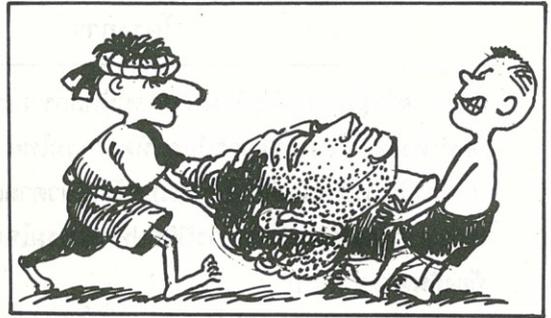
ภาวะการแข่งขันในตลาด

สมาคมพาต้า (PATA) (2: 100-101) ได้พยากรณ์ออกมาว่าการท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่เอเชีย-แปซิฟิกจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงขึ้น กล่าวคือในปี พ.ศ. 2528 เพิ่มขึ้น 22.8 ล้านคน ปี พ.ศ. 2530 เพิ่มขึ้น 25.1 ล้านคน และในปี พ.ศ. 2533 เพิ่มขึ้น 28.7 ล้านคน และที่สำคัญก็คืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวในทวีปยุโรปและแถบอเมริกาเหนือ นั้นจะถดถอยลง แต่จะไปเพิ่มอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่เอเชียตะวันออก (7.2%) พื้นที่แถบเอเชีย-แปซิฟิก (4.3%)

แต่แหล่งข่าวที่อาร์ (1: 101) ฉบับลงวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2532 รายงานว่า สมาคมพาต้าได้เปิดเผยสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวภาคพื้น เอเชีย-แปซิฟิกที่เกิดขึ้นจริงคือ 33.7 ล้านคน (ปี พ.ศ. 2530) ซึ่งเพิ่มจากการพยากรณ์ถึง 8.6 ล้านคน ตัวเลขนี้ชี้ให้เห็นว่าตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับนานาชาตินั้นมีการแข่งขันสูงสุด (มาเลเซียจัดปีการท่องเที่ยว 1990 โดยตั้งความหวังว่าจะได้นักท่องเที่ยว 4.3 ล้านคน) (3: 51-53) สามารถกล่าวได้ว่า “เอาเป็นเอาตาย” ก็ว่าได้ ดังนั้นถ้าประเทศในเขตภูมิภาคส่วนนี้สร้างกลยุทธ์การตลาดที่เหนือชั้นกว่าย่อมเป็นประเทศที่สร้างรายได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่แวะเยี่ยมประเทศตนเองอย่างมีอานิสงส์

ในการสัมมนาผู้นำการท่องเที่ยวทั่วประเทศ ครั้งที่ 2 (6-9 กันยายน พ.ศ. 2531) ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งหมด 430 คน และผู้เข้าสังเกตการณ์ 25 คน ในการสัมมนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะช่วยกันสรรหาแนวทางและวิธีแก้ไขที่มีความเป็นไปได้ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย โดยเน้นการพัฒนา “มุ่งสู่คุณภาพ” อันหมายถึงคุณภาพของสถานที่ท่องเที่ยว คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ รวมทั้งคุณภาพของบุคลากรในธุรกิจท่องเที่ยว โดยเน้นความจริงนี้ก็หวังว่าควรจะไปปฏิบัติโดยเร่งด่วน เพื่อกำหนดตำแหน่งธุรกิจท่องเที่ยวในเชิงตลาด (MARKET POSITION-

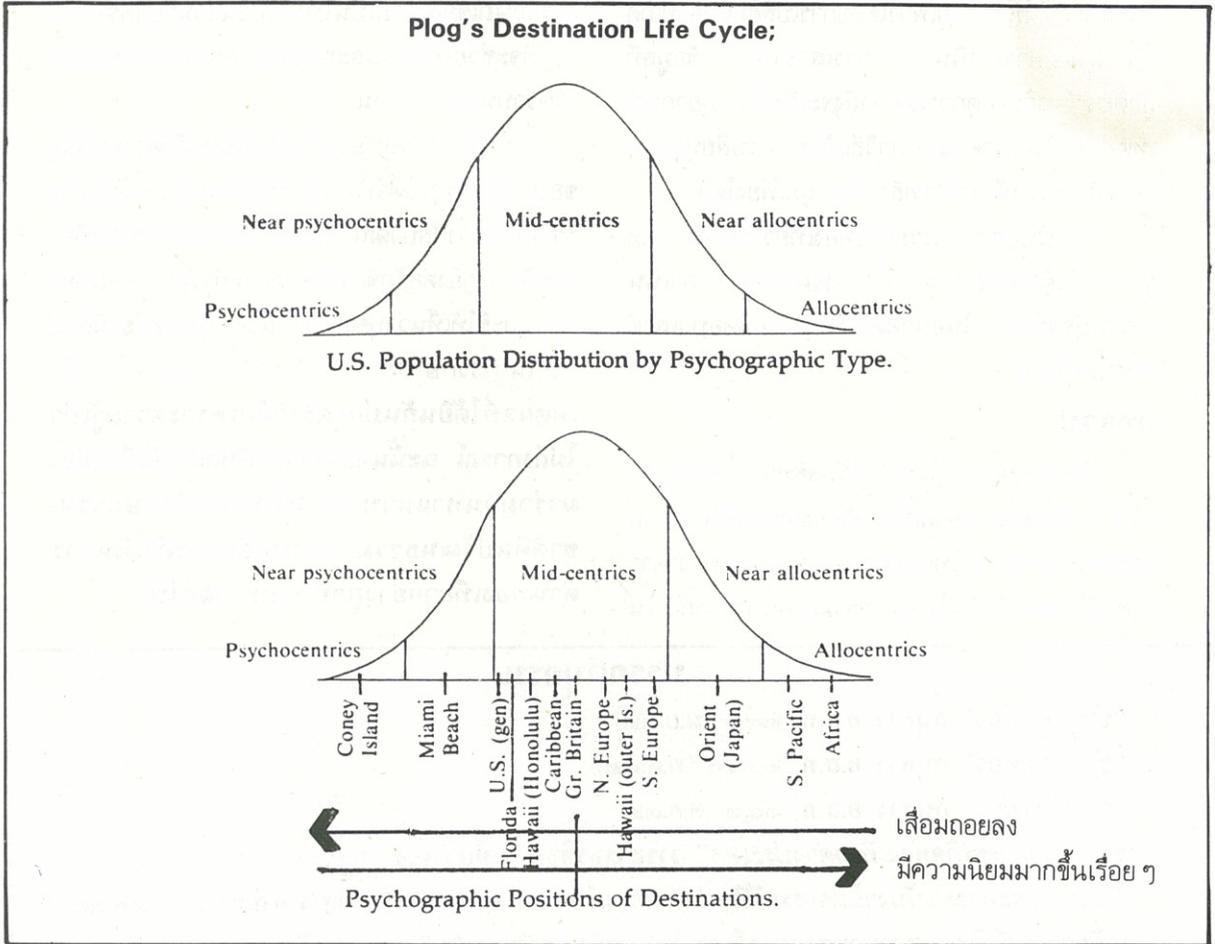
ING) และแย่งชิงตลาดการท่องเที่ยว (MARKET SHARES) ในพื้นที่เอเชีย-แปซิฟิกนี้มาให้มากที่สุด (11: 17)

แนวคิดวัฏจักรชีวิตในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (PLOG'S DESTINATION LIFE CYCLE)

วัฏจักรชีวิตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นั้น ถ้าจะวิเคราะห์ให้ชัดเจนจำต้องยกทฤษฎีของ STANLEY C. PLOG (13: 285-287) มาอธิบายไว้ ณ ที่นี้ กล่าวคือ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวทุกประเทศมีแนวโน้มเอียงที่จะขึ้นและตกตามความนิยม และการไร้ความหมายหรือความสำคัญในฐานะแหล่งท่องเที่ยวบนพื้นโลกขึ้นอยู่กับกลุ่มยึดมั่นถือมั่นหรือรักเดียวใจเดียว (PSYCHOCENTRICS) ในด้านทัศนคติ การดำเนินชีวิต และอากัปกริยาซึ่งส่งถึงบุคลิกภาพของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจุดหมายปลายทางของสถานที่ที่เที่ยวนั้น ๆ ดังนั้นประเทศที่นักท่องเที่ยวไม่เคยสัมผัสมาก่อนและสามารถตอบสนองความตื่นเต้น สร้างรสชาติให้กับชีวิตก็ย่อมจะดึงดูดกลุ่มที่เรียกว่าเสาะแสวงหาความสุขจากการท่องเที่ยว (ALLOCENTRIC) ซึ่งกลุ่มนี้ถือว่าเป็นกลุ่มที่พยายามเสาะแสวงหาสถานที่แปลกใหม่ มีเอกลักษณ์ของตนเอง และเป็นสถานที่ที่ไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปมากนัก

ทฤษฎีนี้แสดงถึงความจำเป็นและสำคัญยิ่งสำหรับนักการตลาดและผู้เกี่ยวข้องของทางรัฐบาลและเอกชนต้องเข้ามาเกี่ยวข้องมิใช่โดยความจำเป็น หากแต่เป็นหน้าที่ในฐานะคนของชาติที่ต้องรับผิดชอบรักษาความเจริญเติบโตนั้นไว้นานเท่านาน (อธิบายภาพประกอบ)

เมื่อประเทศใดก็ตามเป็นที่นิยมเข้าไปท่องเที่ยวมาก กลุ่ม ALLOCENTRIC นี้ก็จะเลิกให้ความสนใจ แต่ก็จะมีกลุ่มอื่นให้ความสนใจแทน กลุ่มนี้คือกลุ่มที่มักจะตาม ๆ กันไปใครนิยมอะไรก็นิยมตามไปด้วย PLOG เรียกกลุ่มนี้ว่า MIDCENTRICS จะเป็นกลุ่มใหญ่กว่ากลุ่มใดทั้งสิ้น PLOG ได้สรุปว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในข่ายนี้จะเป็นในรูปการเติบโตเต็มที่ (MATURITY STAGE) มีการดำเนินแผนการตลาดการท่องเที่ยวอย่างรุนแรง และท้ายสุดตามกาลเวลาที่ผ่านไปประเทศที่อยู่ในกลุ่ม MIDCENTRICS เหล่านี้ก็จะกลายสภาพเป็น PSYCHOCENTRICS ในที่สุด (ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนน้อยที่สุด)

ตามทฤษฎีของ PLOG ซึ่งให้เห็นว่าในขั้น PSYCHOCENTRIC นี้จะเป็นขั้นสุดท้ายของความเจริญเติบโต และจะเริ่มถดถอยลงเรื่อยๆ และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือทุกประเทศที่เสนอการบริการการท่องเที่ยวนั้นได้พบพาความเสี่ยงของจุดจบมาด้วยกันทุกประเทศ ถ้าประเทศเหล่านี้ใช้นโยบายการโหมการส่งเสริมการขายในด้านใดก็ตาม อาทิ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การขายโดยตรง หรือการส่งเสริมการขายก็ทำตาม โดยยอมตามหรือยินดีแลกเปลี่ยนกับเอกลักษณ์อันเป็นมรดกอันล้ำค่ายิ่งของประเทศที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวตั้งแต่แรกเริ่ม จุดจบก็คงอยู่แค่เอื้อมเท่านั้นเอง แต่ทุกอย่างย่อมขึ้นอยู่กับการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศว่ามี

ประสบการณ์มากมายเพียงใดต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีแผนการดำเนินการ การเสาะแสวงหาข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น พยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตและหาวิธีแก้ไขการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบ เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดเพียงใด

สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยนั้น ขอให้ผู้อ่านเป็นผู้วินิจฉัยเองว่าการวางแผนและการดำเนินการในปัจจุบันและในอนาคตดี รัดกุม รอบคอบ และดีเพียงใดหรือไม่

บทสรุป

ถ้าอุตสาหกรรมไทยเริ่มใช้กลยุทธ์ “มุ่งสู่คุณภาพ” เมื่อใดก็ตามย่อมเป็นนิมิตหมายอันดีที่พยายามปลูกจิตสำนึกของคนไทยในฐานะเจ้าของประเทศว่าควรภาคภูมิใจในชาติกำเนิดในขนบธรรมเนียมประเพณี ใน

เอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการที่จะช่วยอนุรักษ์และปกป้องมรดกอันล้ำค่าของไทยไว้ตราบนานแสนนาน

บทความนี้พยายามกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองสัตว์ป่า และรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทั้งศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกการท่องเที่ยวที่สำคัญยิ่งต่อวิถีการชีวิตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย และชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่อยู่ในวงการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการรักษาสภาพแวดล้อมได้เพียงใดและอย่างไร เหตุผลที่ได้ยื่นกันบ่อยครั้งก็คือเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ฉะนั้นขอวิงวอนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันหาแนวทางสำหรับการอนุรักษ์ธรรมชาติศิลปวัฒนธรรมให้ควบคู่กับการดำเนินการด้านท่องเที่ยวอย่างถูกต้องทุกทางต่อไป □

บรรณานุกรม

“ข่าวท่องเที่ยว” อนุสาร อ.ส.ท. ๒๙,๙ (เม.ย.๓๒)

“ข่าวท่องเที่ยว” อนุสาร อ.ส.ท. ๒๙,๑๐ (พ.ค.๓๒)

“ข่าวท่องเที่ยว” อนุสาร อ.ส.ท. ๓๐,๓ (ต.ค.๓๒)

ข่าวในวงการธุรกิจท่องเที่ยวต่างประเทศ” วารสารธุรกิจท่องเที่ยว ๒,๔ (ก.ย.๓๒)

โครงการและงานดำเนินงานกิจกรรมปีศิลปะหัตถกรรมไทย ๒๕๓๑-๒๕๓๒” อนุสาร อ.ส.ท.๒๙,๖ (ม.ค.๓๒)

เจดีย์ มณีเลิศ “บทบาทของการศึกษาในการพัฒนาวัฒนธรรม” วารสารวัฒนธรรมไทย ๒๗,๖ (มิ.ย.๓๒)

นักนิยมธรรมชาติ, ชมรม “ที่ล่อชู...ก่อนจะสูญเสียเธอไป” อนุสาร อ.ส.ท. ๒๙,๖ (ม.ค.๓๒)

ปริญา ลักษิตานนท์ “โฆษณาเขียน” วารสารมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ๑,๑ (มิ.ย. - ก.ย.๓๒)

ปริญา ลักษิตานนท์ “ส่องกล้องมองทาง...การท่องเที่ยวไทย” วารสารมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ๓,๙ (ต.ค.๓๑ - ม.ค.๓๒)

วนิดา สถิตานนท์ “สุนทรภู่...ถึงลัษตัวก็แต่ชื่อเขาเสียแล้ว” อนุสาร อ.ส.ท. ๒๙,๑๑ (มิ.ย.๓๒)

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ “อนุรักษ์ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม” อนุสาร อ.ส.ท. ๒๙,๑๒ (ก.ค.๓๒)

“อนุรักษ์ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม” อนุสาร อ.ส.ท. ๒๙,๗ (ก.พ.๓๒)

Exotic Thailand. The Tourism Authority of Thailand. No. 4/89

Mill, Robert C., and Morrism, Alastair M. The Tourism System.

Prentice-Hall, Inc., 1985.